

Repeated Application of the Rules

* $\rightarrow$ istediğin kadar tekrar et

$$\begin{cases} (a+b^*)^* = (a+b)^* \\ (a^*)^* = a^* \end{cases}$$

ANCAK

$$(aa + ab^*)^* \neq (aa + ab)^*$$

$\rightarrow$ Check the "abbabb"

$\Rightarrow$ Bir RE cebirsel kuralını henüz bulamadık,

ÖRN $b^* (abb^*)^* (A+a)$

$\rightarrow$ double a içermeyen kelimelerin ifadesi

$\rightarrow$ kelime b'ye başlıyor

$$(a+b^*)^* = (a+b)^*$$

01/11/24

$$\left. \begin{array}{l} \text{Ua} \\ \text{durum} \end{array} \right\} A = A \quad 0$$

sonsuz kere tekrar. ②

$$(a+b^*) (a+b^*)^* = (a+b)^* (a+b)^*$$

$$bbb (a+b^*)^* = (a+b) (a+b) (a+b)^* \\ (a+b) (a+b) (a+b) (a+b)^*$$

$$bbb (a+b^*)^* = b \quad b \quad b \quad (a+b)^*$$

$\rightarrow$ Türetme ağaçları kullanarak birbirine benzer şekilde türetilir.

→ Double) ard arda bitişik 2 harf) aa

→ Gift sayı ve double aynı şey değil.

(some)

→ Bazı ifadelerini görsen a, b, 1 olabilir.

$$b^* (abb^*)^* (\Lambda + a)$$

→ Türetilen tüm kelimeler double a içermeyecek

→ $(abb^*) \Rightarrow$ ortadaki b en az b içermesini sağlayın

→ some b : herhangi bir sayı veya harf olabilir
(0, 1, b)

→ $(abb^*) \Rightarrow$ a'dan sonra b gelmeli (double a olmayacak)

EVEN - EVEN

$$E = [aa + bb + (ab + ba) (aa + bb)^* (ab + ba)]^*$$

Anlayabilmek için bileşenlere ayıralım:

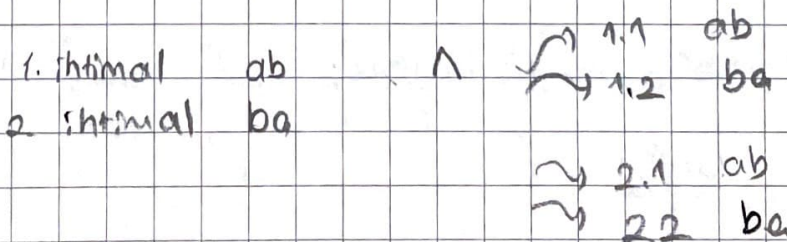
$$\text{tip 1} = aa$$

$$\text{tip 2} = bb$$

$$\text{tip 3} = (ab + ba) (aa + bb)^* (ab + ba)$$

$$E = [\text{tip 1} + \text{tip 2} + \text{tip 3}]^*$$

$$\text{Tip 3} \quad (ab + ba) (aa + bb)^* (ab + ba)$$

$$(aa + bb) (aa + bb)^* (2m+1)$$

$$\begin{matrix} 2x \\ 2y \end{matrix}$$

$$(2m+1) (2x+2y) \quad \left. \begin{matrix} \text{Her kuru} \\ \text{gift} \end{matrix} \right\}$$

Yet Another Method for Defining Languages

α

state → Taşların tahtadaki muhtemel pozisyonları

→ Her sayı geldiğinde durum değişmeyebilir (same state)

Final State → Oyunu kazandıran durum

Oyunda bir başlangıç state'i var (unique)

Finite Automaton

Finite → Alfabeden oluşturulan olası durumlar veya harflerin sonlu olma.

Automaton → Inputa göre durumun değişmesi

Automata → Automaton'un çoğul hali

Final Otom

maybe one

① Sonlu sayıda durum. Bir start state, some final state

② Bir alfabe duralı

③ Sonlu sayıda geçiş (transition)

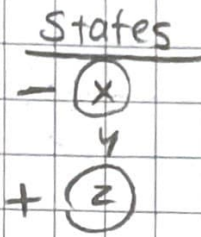
→ Bu türün FA nasıl çalıştığını anlatıyoruz

→ Input string son harfe kadar harf harf soldan başlayarak okunur

→ Start state'ten başlar,

→ Son harfe gelince okuma biter

ÖRN: $\Sigma = \{a, b\}$

Input

a $\rightarrow$ y

b $\rightarrow$ z

a $\rightarrow$ x

b $\rightarrow$ z

a $\rightarrow$ z

b $\rightarrow$ z

- ① kuralları yaz
- ② Start ve final state: işarette yolda -, + at

sonu aaaa, abba okunursa ne olur?

kural soldan başla teker teker sağa doğru oku.

① ~~aaa~~ x a $\rightarrow$ y a $\rightarrow$ x a $\rightarrow$ y
aaa bu dilin parçası değil

② ~~abb~~ x a $\rightarrow$ y b $\rightarrow$ z b $\rightarrow$ z a $\rightarrow$ z
abba bu dilin bir parçasıdır

Dilin Tanımı $\rightarrow$ içerisinde b bulunan tüm stringler

$(a+b)^* b (a+b)^*$ Bu dilin regular expression'ı

→ Finite otomata aslında bir dili tanımlama yöntemi.

Transition Table

	a	b
start x	y	z
y	x	z
final z	z	z

→ satır

↓
sütun

Her bir satır → state
sütun → geçiş yapılacak state

Abstract Definition of an FA

- ① Finite states $Q = \{q_0, q_1, q_2, \dots\}$ q_0 → start state
- ② Q 'nin alt kümesi → final states
- ③ Bir alfabe $\Sigma = \{x_1, x_2, x_3, \dots\}$
- ④ $\delta(q_j, x_j) = x_k$) Transition func. her durum.

Transition Diagram

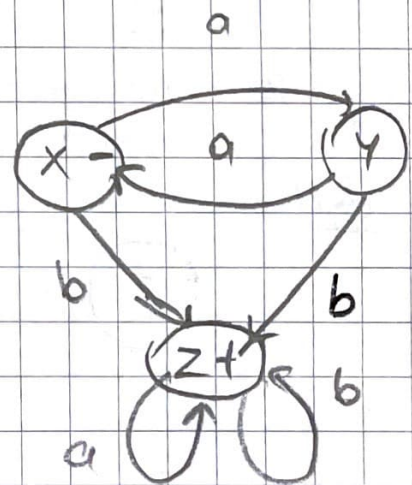
Circle → 0 anlık durum

Arrow → Bir durumdan diğerine geçiş

Label arrows → Tekrar eden kelime

Minus → Start state
(-)

Plus → Final state
(+)

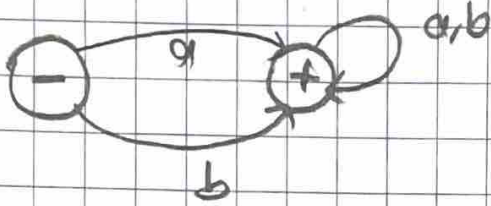

düzenli ifade

ÖRN

$$(a+ab)^* = (a+ab)^+$$

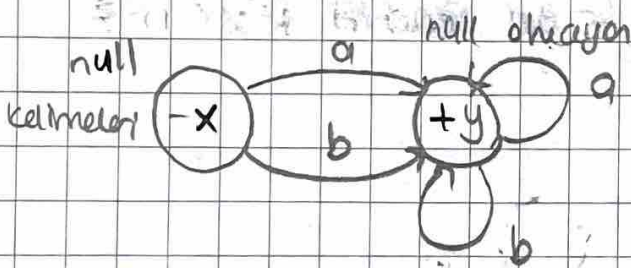
4 düzenli ifade değil

} Bu makine 1 hâlinde her string'i kapsar

$$(a+ab)^*$$

→ 1 karakteri içermeyen için: $(a+ab)$

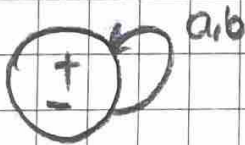

→ içinde null içermeyen tüm kelimeleri kabul eden finite automata ağız.

→ Ünite sonundaki soruları ağız.

→ b ile biten dilin düzenli ifadesi, finite automatası

ÖRN

Bu dil;

Null da dahil a.ü. a ve b içeren tüm kelimeleri kabul eder

$$\text{Düzenli ifade} \rightarrow (a+ab)^*$$

Örnekli

ÖRN

①

Sonsuz döngüye girer, çıkamaz.

→ Böyle bir Final Automata vardır, herhangi bir dilleri kabul etmez.

Bunlar 2 tiptir:

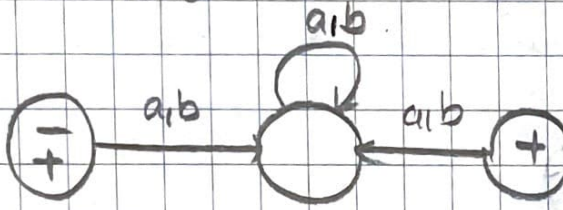
①

No final state

②

Final states can't be reached from the start state

X

①

^ ✓

a|b

②

^ X

Aynı değil
biri kabul eder diğeri etmez.

→ Şunu 2' de L1, L2 işlemleri bakın

FAs and Their Languages

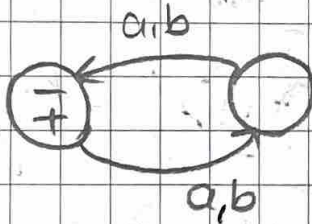
Bir kelimenin bir dile ait olup olm. belirlenmek FA'da, RE göre daha kolay.

Sınav sorusu tipi

7 Bir dil verilir, FA çiz.
Bir otomata, dil tanımla.

ÖRN $\Sigma = \{a, b\}$ çift sayıda harf içeren tüm kelimeleri kapsayan otomata

abba...
① Başarılı state
② Başarısız state
③ Son durum Başarısız state

ÖRN a ile başlayan kelimeleri kabul eder
 $RE = a(a+b)^*$

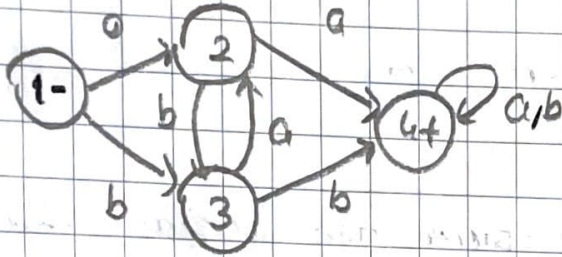
→ verilen dil için unique bir machine yoktur. Birden fazla olabilir.

⇒ Her dil için en az bir machine var mıdır? Yoktur.

ÖRN

Kuralı bunu. için makinede geçerli kelimeler
Örneği, Bu yüzden t'den başlıyoruz ve -'ye
doğru gidiyoruz.

$(a+tb)^*$ $(aa+bb)(a+tb)^*$

ÖRN

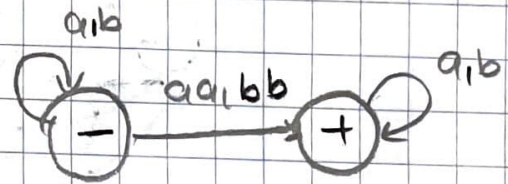
3. harfi b olan kelimelerin kümesi

4. soru, cöz ve çözüm yöntemi bul.

8/11/24

Decisions to Make

Crash → kararsızlık

→ Aynı input crash edilebilir,
except de edilebilir.

Input → baq

Accepted → $(b)(aa)$

Reject → $(b)(a)(a)$

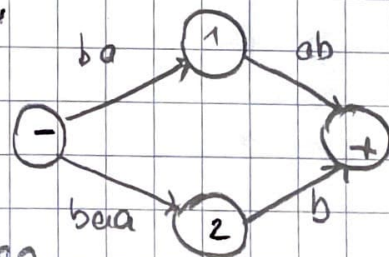
crashed → $(ba)(a)?$

→ Eger bir input crash
ederse reject edilir.

→ Kişiden kişiye değişmesi gerekiyor, net olmalı (well defined)

Change the Definition of The Abstract Machine

Bu makinenin ekstra yeteneği
FA kıyasla: birden fazla
kelime okuma

FA farklı old. için Transition
Graphs